

שם הקורס: החברה הישראלית
שם המרצה: ד"ר אלה קורן
שם המתרגלת: גב' יפעת עוז איבשיץ
שנת הלימוד: תשס"ה - 2005

מטרת הקורס:

מטרת הקורס הנה להגיע להבנה מעמיקה של התהליכים החברתיים המתקיימים בחברה הישראלית מראשית ההתיישבות היהודית החדשה בארץ ועד היום, ולבחון את השלכותיהם של תהליכים אלו. כמו כן, המטרה היא להעניק כלים לניתוח הסיבות לקונפליקטים בין השסעים השונים בחברה. דילמות חברתיות ינותחו בראי המחקר הסוציולוגי: עלייה, קליטה, כור היתוך, עדות ומיעוטים, מגדר, דת ומדינה. תהליך ההתהוות והשינוי שמתרחש בחברה הישראלית ינותח מנקודות ראות סוציולוגיות שונות.

מבנה הקורס:

הקורס כולל שתי שעות הרצאה שבועיות ושעת תרגיל בשני סמסטרים. תוכנית הקורס בהתאם לראשי הפרקים שברשימה הביבליוגרפית.

חובות הסטודנט/ית:

1. קריאת הפריטים שברשימה הביבליוגרפית: הפריטים המסומנים בכוכבית ילמדו במסגרת התרגיל וכל השאר בהרצאה, כפוף לשינויים במהלך הקורס.
2. נוכחות והשתתפות פעילה בהרצאות ובתרגילים.
3. הגשת שני תרגילים מודפסים: אחד בכל סמסטר.
4. עמידה בבחינת בקיאות ובשתי בחינות: אחת בכל סמסטר.

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן בקיאות	20%
מבחן סמסטר א'	30%
מבחן סמסטר ב'	30%
שני תרגילים	20%

ציון סופי 100%

רשימה ביבליוגרפית

א. גישות לחקר החברה הישראלית

1. הורביץ, ד. וליסק, מ. (1997), מישוב למדינה, עם עובד, תל-אביב, 11-18. **שמור סוציולוגיה לפי הור. מי (117680)**
2. רם אורי, (עורך), (1995), החברה הישראלית: היבטים ביקורתיים, תל-אביב, עמ' 7-33. **שמור סוציולוגיה לפי חבר. הי (222147)**
3. * אלוני, שולמית (1999), "חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו", בתוך: עדי אופי (עורך): 50 ל-48 גיליון מיוחד של תיאוריה וביקורת, 367-375. **כתב עת באולם 4 (בדלפק) וכן תדפיס 9235 (565019)**

4. * מגילת העצמאות, (1948), בתוך: כל מקור.
תדפיס 6143 (400138)

5. * הרצל, בנימין זאב, (1978), מדינת היהודים. תל-אביב: ידיעות אחרונות.
שמו מדעי המדינה לפי מדי. הי (159156)

ב. המהפכה הציונית והזהות הלאומית:

6. כץ, י. (1980), "התנועה הלאומית היהודית: ניתוח סוציולוגי", התוך כהנא, קופרשטיין (עורכים), בעיות של זהות ולגיטימציה בחברה הישראלית, אקדמון, ירושלים, 18-32.
שמו סוציולוגיה לפי בעי. של (162522)

7. * אבינרי, ש. (1988), המהפכה הציונית, בתוך: הרעיון הציוני לגווננו, עם עובד, 13-24 וכן עמ' 247-257.
שמו מדעי המדינה לפי אבי. רע (102891)

8. שפירא, א. (1989), "ציונות והכח - אתוס ומציאות", בתוך: ההליכה על קו האופק, עם-עובד, תל-אביב, 38-71, 23.
שמו סוציולוגיה לפי שפי. הל (101865)

ג. פוליטיקה וחברה ביישוב

9. * שפירא, י. (1996), "יחידות דוריות ויחסים בין-דוריים בפוליטיקה הישראלית" בתוך: אריאן, א. (עורך), ישראל דור התהוות, תל-אביב, זב"מ, 137-151.
שמו מדעי המדינה לפי ישר. דו (129225)

10. גלעדי, ד. (תשכ"ט), "יוזמה פרטית, הון לאומי וגיבוש פוליטי של הימין" בתוך: איזנטאדט ואחרים (עורכים) המבנה החברתי של ישראל, אקדמון, ירושלים 85-97.
E309.1 מבנ.הכ (114410)

11. שפירא, י. (1997), הקמת הסתדרות העובדים, בתוך: דמוקרטיה בישראל, 74-89.
בספרית המכון הפדגוגי

12. יזרעאלי, ד. (1984), "תנועת הפועלות בא"י מראשיתה עד 1927", קתדרו, 32, 109-140.
כתב עת באולם 4 וכן תדפיס 6188 (404760)

13. * בילסקי רפאלה, (1989), "ליברליזם ודמוקרטיה" בתוך: כל יחיד הוא מלך, דביר, תל-אביב, 26-69.
שמו מדעי המדינה לפי ז'בו(ביל) (68046)

ד. מחברה למדינה

14. * מנחם גילה ויער אפי, (1996), "מהגרים, פליטים וניצולים בישראל הדור הראשון והשני, בספר של דליה עופר (עורכת): בין עולים לותיקים - ישראל בעלייה הגדולה 1948-1953, יד בן-צבי, ירושלים.
שמו סוציולוגיה לפי בין.עו (316098)

15. ליסק, מ. (1999), העלייה הגדולה בשנות החמישים, כישלון כור ההיתוך. מוסד ביאליק, ירושלים.
שמו סוציולוגיה לפי ליס. על (418587)

16. * סבירסקי, שלמה, (1990), החינוך בישראל מחוז המסלולים הנפרדים, ברירות, תל-אביב, פרק שלישי, "הפרדה ואי שיוויון", 47-86.
שמו סוציולוגיה לפי סבי. חנ (135773)

17. שפירא, א. (1989), "מפגש הישוב עם שארית הפליטה", בתוך, ההליכה על קו האופק, עם-עובד, 325-354.
שמו סוציולוגיה לפי שפי. הל (101865)

ה. ישראל כחברה פלורליסטית

18. סמוחה, ס. (1993), "שסעים מעמדיים, עדתיים ולאומיים בדמוקרטיה בישראל", בתוך רם אורי (עורך), החברה הישראלית: היבטים ביקורתיים, ברירות, תל-אביב.
שמו סוציולוגיה לפי חבר. הי (222147)

19. Schachar, Rina (1993), "The Attitudes of Israeli Youth Towards Inter-Ethnic and Intar-Ethnic" Ethnic and Racial Studies. Volume 16.
כתב עת בספרית מדעי החברה. אולם 6

20. * סבירסקי, שלמה, (1995), זרעים של אי שוויון. תל-אביב: ברירות, 114-71.
שמור סוציולוגיה לפי סבי זר (284939)

21. ארזי יוסי, שביט יוסי, צור דורית, (1993), האם קיים אי שוויון עדתי בסיכויי הקידום בצה"ל, מגמות, ל"ה (1): עמ' 23-37.
כתב עת באולם 4

22. * איילון, ח., בן רפאל, א., שרוט, ס., (1994), עדניות ופוליטיקה - היבטים נשכחים. דפוס חברה בישראל, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א. עמ' 103-87.
שמור סוציולוגיה לפי אונ.דפ (17983) וכן תדפיס 8347 (511213)

ו. מעמד האישה בחברה הישראלית

23. * יזרעאלי, ד. ותבורי, א. (1987), "תפיסת מעמד האישה בישראל כבעיה חברתית", מגמות, (4) 5 423-448.
כתב עת באולם 4

24. יזרעאלי, ד. (1982), "נשים בעולם העבודה", בתוך יזרעאלי, ד. שריפט, ר. פרידמן, א. נשים במלכוד, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 172-113.
שמור סוציולוגיה לפי יזר. נש (17107)

25. שחר רינה, (1995), "מנהיגות של נשים וגברים בארגונים: הדימיון והשוני", בתוך: פוליטיקה זה כן בשבילי, עמ' 9-19.
E 305.4 פול.זה (271055)

26. אלכסנדר, אסתר, (1997), "דמותה של אפליה - נשים בעבודה", בתוך: ענת מאור (עורכת) נשים - הכח העולה, ספרית הפועלים, 44-37.
שמור סוציולוגיה לפי נשי(מאו) (363181)

27. פרידמן, אריאלה, (1999), "על פמיניזם וכוח של נשים בישראל". עמ' 47-19. בתוך: גיורא, רוזן (עורך), מין מיגדר פוליטיקה הוצאת קו אדום. הקיבוץ המאוחד, תל-אביב.
שמור סוציולוגיה לפי מין.מג (439915) וכן תדפיס 8014 (483342)

28. * הרצוג, חנה, (2000), ידע כוח ופוליטיקה פמיניסטית. בתוך: הרצוג חנה (עורכת) חברה במראה. הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א. עמ' 269-295.
שמור מדעי המדינה לפי חבר. במ (481494)

29. * יזרעאלי, דפנה, (1997), "מנהלות בישראל", בתוך: ענת מאור (עורכת), נשים הכח העולה, ספרית הפועלים, 74-56.
שמור סוציולוגיה לפי נשי(מאו) (363181)

ז. יחסי דת, מדינה ודמוקרטיה בישראל

30. פרס, י. ואפרים יער - יוכטמן (1998). בין הסכמה למחלוקת: דמוקרטיה, בטחון ושלוש בתודעה הישראלית, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 41-15.
שמור סוציולוגיה לפי פרס. בי (378039)

31. עציוני-הלוי, חוה, (1993), קשר האליטות והדמוקרטיה בישראל, ספרית הפועלים, פרקים נבחרים.
שמור סוציולוגיה לפי עצי. קש (228592)

32. עציוני-הלוי, חוה, (2000), ארץ שסועה, הוצאת מודן, פרקים נבחרים.
שמור סוציולוגיה לפי עצי. אר (447038)

33. פרידמן, מנחם (1991). החברה החרדית: מקורות, מגמות ותהליכים. ירושלים: מכון ירושלים. עמ' 70-77; 113-142.

שמו סוציולוגיה לפי פרי. חב (183851)

34. קוריאנלדי, מיכאל (2002). "חוק השבות-ההתנגשות בין דת ולאום". בתוך: בר-און, מרדכי וצבי צמרת (עורכים). שני עברי הגשר: דת ומדינה בראשית דרכה של ישראל. ירושלים: יד בן-צבי. עמ' 56-88.

E322.1 שני. עב (518726)

35. גורן, ד. (1996), "כלי התקשורת והדמוקרטיה בישראל", מתוך: נויברגר, קופמן ושמש (עורכים), ממשל ופוליטיקה - מקראה במדעי המדינה, עם-עובד, עמ' 323-333.

320.07 ממש. זפ (309660)

36. *ליבמן, י. (1997), "יהדות חילונית וסיכוייה", אלפיים, קובץ 14, 97-116.

כתב עת באולם 4

37. * רם, אורי (1999), "בזכות השיכחה", בתוך: 50 ל-48, גיליון מיוחד על תיאוריה וביקורת, 349-357.

כתב עת באולם 4. (זמנית בדלפק) וכן תדפיס 9237 (565021)

38. *אילן, שחר, (2001), חרדים בע"מ. התקציבים ההשתמטות ורמיסת החוק. הוצאת כתר. פרקים נבחרים.

שמו סוציולוגיה לפי איל. חר (470419)

39. * גרינפלד, צביה, (2001), הם מפחדים. ספריית חמד. פרקים נבחרים.

שמו סוציולוגיה לפי גרי. הם (490855)

ח. יחסי יהודים וערבים בישראל

40. פפה אילן, (1994), "הדמוקרטיה הערבית: ההבטחות, הכישלון והתקוות, זמנים, 51-50, 156-159.

כתב עת באולם 4

41. אלוף, הראבן, (2000), לקראת שנת 2005: התייחסות חברה אזרחית משותפת ליהודים ולערבים בישראל? בתוך: גבזון רות ודפנה הקר (עורכות), השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה. עמ' 87-106.

שמו מדעי המדינה לפי גבי. שס (418421) וכן תדפיס 7703 (465737)

42. * טייכמן, יונה, סמדר יהודה, (2000), דימויים עצמיים והדדיים של ילדים יהודיים וערביים בגילאים שבע עד שמונה בישראל. בתוך: הרצוג חנה (עורכת), חברה במראה. הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א. עמ' 415-464.

שמו מדעי המדינה לפי חבר. במ (481494)

43. *אלחאגי, מאגיד, (2000), זהות ואוריינטציה בקרב הערבים בישראל: מצב של פריפריה כפולה. בתוך: גבזון רות ודפנה הקר (עורכות), השסע היהודי ערבי בישראל: מקראה. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה. עמ' 13-33.

שמו מדעי המדינה לפי גבי. שס (418221)

44. * בנימין, עוזי ומנצור עטאללה (1992). דירי משנה: ערביי ישראל, מעמדם והמדיניות כלפיהם. ירושלים: כתר. עמ' 211-217.

שמו מדעי המדינה לפי בנו. די (191991)

ט. צה"ל והמדינה

45. * בן אליעזר, אורי, (2000), האם הגנרלים שולטים בישראל? החיבור הצבאי הפוליטי והלגיטימציה למלחמה באומה במדים. בתוך: הרצוג חנה (עורכת), חברה במראה, הוצאת רמות אוניברסיטת ת"א. עמ' 235-269.

שמו מדעי המדינה לפי חבר. במ (481494)

46. יזרעאלי, דפנה, (1999), מיגדור בשרות הצבאי בישראל. תיאוריה וביקורת, 14, 29-52.

כתב עת באולם 4. (זמנית בדלפק) וכן תדפיס 7199 (435258)

47. * תמר, דב, (1998), יחסי חברה צבא בישראל לקראת שנות האלפיים. מפנה: במה לענייני חברה, 20-21, עמ' 37-46.

כתב עת באולם 4

48. לוי, יגיל (2003). "מבוא"; "הלוחמים החדשים". צבא אחר לישראל: מיליטריזם חומרני בישראל. תל-אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 13-29; 308-371.
שמו מרדעי המדינה לפי לוי צב (569816)

49. * דורון, גדעון ואורי לבל (2003). "רולטת הרשת-הזירה החברתית"; "סיכום". פוליטיקה של השכול. תל-אביב: קיבוץ מאוחד. עמ' 37-68; 235-239.
אבד

י. החברה הישראלית בשנות ה-2000

50. * שמעוני, ג (2000), "בחינה מחדש של "שלילת הגלות" כרעיון וכמעשה". בתוך: שפירא, א', ריינהרץ, י והריס, י (עורכים). עידן הציונות. ירושלים: מרכז זלמן שזר, עמ' 45-63.
תדפיס 7554 (465084)

51. * בן רפאל, אליעזר, (2000), זהות קולקטיבית בישראל. בתוך הרצוג חנה (עורכת), חברה במראה. הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א. עמ' 489-514.
שמו מרדעי המדינה לפי חבר במ (481494)

52. * ליסיצה סבינה, פרס יוחנן, (2000), עולי חבר העמים בישראל - גיבוש זהות ותהליכי אינטגרציה. סוציולוגיה ישראלית, ג, 1. עמ' 7-30.
כתב עת באולם 4 (זמנית)

53. שטייר, ח. לוי, ע. (2002), "השפעתה של תעסוקת נשים על עוני בישראל". בטחון סוציאלי (62) 48-28.
כתב עת באולם 4

54. יעקובסון, ד (2001), "באפס עבודה - אבטלה ומובטלים בישראל". בתוך הרצוג, ח (עורכת). חברה במראה. אוניברסיטת תל-אביב, עמ' 147-181.
שמו מרדעי המדינה לפי חבר במ (481494)

55. קמפ, א. רייכמן, ר. (2000), "הפוליטיקה החדשה של הגירת עבודה בישראל". סוציולוגיה ישראלית, כרך ג', מס' 1, עמ' 79-110.
כתב עת באולם 4 (זמנית בדלפק)

56. הראל, יוסי, (1999), אלימות בני נוער בישראל 1994-1998. אוניברסיטת בר-אילן, גוינט-מכון ברוקדייל בשיתוף עם משרד הבריאות ומשרד החינוך התרבות והספורט.
אבד

57. * לשם, אלעזר (1994). "האוכלוסייה הישראלית ויחסה לעולי שונות ה-90". דפוסי חברה בישראל-מקראה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 9-25.
שמו סוציולוגיה לפי אונ דפ (17983) וכן תדפיס 3165 (275193)

58. * הולט, דיוד (1995). "התקבצות תרבותית: מבט השוואתי על בעיותיהם של יהודי אתיופיה בישראל". בתוך: וייל, שלמה (עורכת). יהודי אתיופיה באור הזרקורים. ירושלים: האוניברסיטה העברית. עמ' 99-117.
תדפיס 9623 (578544) הספר בספריית חנוך

59. * לשם, אלעזר, ומשה ליסק (2001). "התגבשות החברתית והתרבותית של הקהילה הרוסית בישראל". בתוך: ליסק, משה ואלעזר לשם (עורכים). מרוסיה לישראל: זהות ותרבות במעבר. תל-אביב: קיבוץ מאוחד. עמ' 27-77.
שמו מרדעי המדינה לפי מרו לי (476016)